

שיעור בנושא החץ השחור- מהעבר להווה

משך השיעור: 25 דקות

מטרת על:

חיבור לקרבה לרצועת עזה ולחיוויית הקרבה היומיות של תושבי העוטף וההשפעה על חייהם.

מטרות ביניים:

- הבנת המרחק שלנו מרצועת עזה
- המחשת הקרב של עזה למדינת ישראל
- חיבור למורשת ולעבר של הרצועה
- הפיכת המציאות של העוטף לנושא יותר מובן ומדובר

דגשים:

חשוב להדגיש ולשים לב לעובדה שהאנדרטה נוגעת בנושאים רגישים וכואבים להרבה ילדים ונוער, שווה להתקדם לאט ולהבין אם לפרט יותר או יחסית לעבור על הדברים במהירות אם מזהים רגישות לתוכן. כמו כן בגלל הנושאים הרגישים, לא מומלץ להעביר את התוכן לגילאים יותר צעירים מתיכון. מומלץ לניילן את העזרים.

אמצעים ועזרים:

- כרטיסיות לציר הזמן
- טושים מחיקים/לא מחיקים לציר זמן (לרשום את המשמעות של כל אירוע על המציאות היום)
- קרפים ליצירת גאווה יחידה בקבוצות

כתיחה (5 דקות)

אספו את התלמידים במעגל מול האנדרטה, עם הפנים לכיוון רצועת עזה.

הסבירו: "כדי להבין כמה קרובים אנחנו לכל מקום וכדי להמחיש את המרחקים, אנחנו נשתמש בגוף שלנו כדי למדוד את המרחקים."

*אם מתאים מומלץ לעודד את הקבוצות במדידה של כמה זמן לוקח להם לעשות את המשימה

משימות המרחק (5 דקות):

משימה 1 - המרחק לגבול: "הגבול של רצועת עזה נמצא במרחק של כ-900 מטר מאיתנו. זה אומר שבמהלך המבצע, הלוחמים היו צריכים לעבור מרחק קצר מאוד. כדי להרגיש את זה, בואו נצעד יחד 9 צעדים קדימה, כשכל צעד מייצג 100 מטר." (צעדו יחד עם התלמידים וספרו).

משימה 2 - המרחק לקיבוץ מפלסים: הסבירו: קילומטר אחד זה בערך עשר דקות הליכה. אני רוצה שכל אחד יסתובב במעגל באזור האנדרטה. התחילו ללכת בקצב רגיל במשך 30 שניות. אני אעצור אתכם כשהזמן יסתיים."

לאחר 30 שניות, עצרו את התלמידים.

הסברו: "ב-30 שניות בלבד הספקתם לעבור עשרות מטרים. בזמן כפול, דקה שלמה, הייתם עוברים כ-100 מטר. המרחק אל הקיבוץ הוא רק פי עשרה מכך."

משימה 3 - המרחק של המבצע: "במהלך מבצע 'חץ שחור', הכוח התקדם כ-3 קילומטרים אל תוך הרצועה. כדי להבין את זה, אני רוצה שתיצרו קו אנושי ארוך, כשכל ילד עומד במרחק של מטר אחד מהשני. כך תראו כמה מטרים מכסה כל ילד."

סכם/י ואסור/י את התלמידים למעגל: "המשחק הזה ממחיש כמה המרחקים כאן הם קטנים ומיידיים. זוהי הקרבה הפיזית שעיצבה את כל הסיפורים ההיסטוריים שקרו כאן, והיא שממשיכה לעצב את חיינו."

גוף (15 דקות)

חלק 1- המשימה המרכזית (10 דק)

*מחלקים את הילדים לקבוצות של עד 6 ילדים

הסבר/י: "אנחנו עומדים לבנות עכשיו ציר זמן של רצועת עזה, כל קבוצה תבנה בנפרד, הקבוצה הראשונה שתסיים תנצח."

לנקודות בונס- לכל אירוע, כתבו במשפט אחד על דף מה לדעתכם המשמעות שלו עבור המקום שבו אנו עומדים. אפשר מומלץ ורצוי להשתמש בטלפונים!"

חלק 2- סיכום (5 דקות)

אספו את כל הקבוצות למעגל קרוב לאנדרטה.

כל קבוצה תציג בקצרה את ציר הזמן שיצרה ואת משמעותו.

שאל/י: "מה למדתם כשבניתם את ציר הזמן? האם היה לכם קל או קשה לסדר את האירועים? איזה אירוע, לדעתכם, הוא המשמעותי ביותר מנקודת מבטנו באנדרטה זו?"

סיכום (5 דקות)

*הסיכום של המידע יכול להיות מתיש וארוך, מומלץ לספר אותו כך שיהיה דרמטי רותם ומעניין
סכם/י בהסבר: "האנדרטה שמאחורינו היא יותר מסתם אבן זיכרון. היא נקודת פתיחה פיזית לציר הזמן שאתם בניתם, שכן המבצע שהיא מנציחה הוא חלק מרכזי בשרשרת האירועים שעיצבה את האזור. הכל התחיל בתקופה של שליטה מצרית ברצועת עזה. מצרים שלטה ברצועה משנת 1948, ובתקופה הזו גדלו המתח והעוינות לאורך הגבול. משם יצאו פיגועים חוזרים ונשנים נגד יישובים ישראליים. מבצע חץ שחור, שנערך ב-1955, היה תגובה ישראלית עוצמתית לאותה תקופה של חדירות וטרור מצרי. האנדרטה הזו, המנציחה שמונה לוחמים שנפלו במבצע, היא עדות למדיניות התגובה הקשה של ישראל באותה תקופה. שיכים לחוות עד היום."

לאחר מלחמת ששת הימים, ישראל כבשה את רצועת עזה. מתקופת השליטה המצרית, שהסתיימה במלחמה, עברנו לשנים של שליטה ישראלית ברצועה, תקופה שבה הוקמו יישובים ישראלים רבים. אך הסיפור לא נגמר שם. אחרי שנים של שליטה, הגיעה ההתנתקות בשנת 2005. ישראל פינתה את כל היישובים הישראליים מהרצועה, כולל את גוש קטיף. ההתנתקות שינתה לחלוטין את מציאות החיים באזור, והובילה לשלטון חמאס.

מאז ההתנתקות, ציר הזמן כולל שורה של מבצעים צבאיים: "עופרת יצוקה" (2008), "עמוד ענן" (2012) ו"צוק איתן" (2014). כל אחד מהמבצעים האלה, בדיוק כמו מבצע "חץ שחור" לפני עשרות שנים, היה תגובה למתקפות וניסיונות פיגוע שיצאו מרצועת עזה. למרות השינויים הגיאוגרפיים, הטכנולוגיים והפוליטיים, המתח והעימות בין ישראל לרצועה נשאר, והמבצעים הללו היו הדרך של ישראל להגיב למציאות הביטחונית המשתנה.

כשאנחנו עומדים כאן מול האנדרטה, אנחנו מבינים שהיא לא רק מספרת על אירוע שקרה בעבר הרחוק, אלא גם על נקודת פתיחה של סיפור ארוך ומורכב, שחלקים ממנו אנחנו ממשיכים לחוות עד היום.

עזרים:

• כרטיס אירוע ושנה (השנה והאירוע בכרטיסיות נפרדות אחת מהשנייה):

"עזה בשליטה מצרית" (1948-1967)

"מלחמת ששת הימים" (1967)

"ההתנתקות" (2005)

"מבצע עופרת יצוקה" (2008-2009)

"מבצע עמוד ענן" (2012)

"מבצע צוק איתן" (2014)